

УДК: 808.5-026.564:81'42-028.42''364''

**АНГЛІЙСЬКА ДЛЯ НЕЗЛАМНИХ: КОНЦЕПЦІЯ ПІЛОТНОГО КУРСУ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ УКРАЇНИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ**

Федорів Ярослава Романівна

к.філол.н., доцент кафедри англійської мови

Піроженко Ірина Дмитрівна

Шугай Алла Юріївна

старші викладачі кафедри англійської мови

Щенявська Алла Володимирівна

провідний спеціаліст кафедри англійської мови

Національний університет "Києво-Могилянська академія"

м. Київ, Україна

Вступ. "Англійська мова для незламних" — це пілотний проект новаторського курсу, спрямованого для вивчення англійської мови в критичних умовах, особливим призначенням якого є розвиток і покращення навичок англійської мови з одночасною увагою до таких необхідних у кризові часи рис, як психологічна стійкість та мотивація.

Актуальність теми. За умов пандемії та воєнного стану важливим напрямом в освітній галузі є дослідження психологічної стійкості й мотивації здобувачів освіти до вивчення іноземної мови у форматі дистанційного та змішаного навчання. Відтак, створення і впровадження курсу "Англійська мова для незламних" є обґрунтованим і необхідним кроком задля забезпечення відповідності сучасним викликам та освітнім потребам. Впровадження такого курсу дасть змогу студентам отримувати якісну освіту, незалежно від географічних обмежень чи непередбачених обставин.

Практичне значення. Дослідження мотивації студентів до навчання дозволяє критично узагальнити і використати для оптимізації навчального процесу отриману в ході виконання проекту інформацію про вплив дистанційного навчання, запровадженого на час карантину і подовженого на час воєнного стану, на показники успішності, академвідпусток, відрахування,

відтермінування прослуховування дисциплін і виконання курсових і кваліфікаційних робіт. Аналіз кількісних і якісних даних успішності та результатів опитування дозволяє зрозуміти, як студенти адаптувалися до нових умов, як це вплинуло на їхні навчальні досягнення, і як освітяни повинні модифікувати навчальні технології задля підвищення ефективності освітніх послуг, що сприятимуть розвитку самостійності здобувачів освіти, їхній саморегуляції та вмінню працювати в онлайн-середовищі, що — за сприятливих чи несприятливих зовнішніх умов — є важливими компетенціями в сучасному інформаційному суспільстві.

Методологічне підґрунтя. Для створення означеного вище курсу автори взяли участь в останніх наукових дослідженнях психологічної стійкості (resilience) загалом та мотивації до вивчення іноземної мови зокрема, а також провели емпіричне дослідження, яке базувалося на зборі та аналізі фактичних даних, отриманих через спостереження, інтерв'ю, опитування, аналіз успішності та інші доступні методи збору інформації [2].

Мета дослідження полягала в (1) перевірці робочої гіпотези щодо негативного впливу кризових умов на мотивацію здобувачів освіти до навчання, (2) встановленні зв'язків між зовнішніми факторами — такими як пандемія, війна, дистанційний формат навчання — та внутрішньою мотивацією студентів, (3) описі та поясненні супутніх явищ на основі об'єктивних спостережень і отриманих фактів.

Результати. Аналіз успішності, онлайн-опитування та інтерв'ю серед студентів і працівників кафедри англійської мови НаУКМА дозволили отримати кількісні і якісні дані про динаміку змін у навчальному процесі і студентському середовищі. А саме, статистична інформація, отримана в ході студентського опитування щодо мотивації до навчання, слугує об'єктивним підґрунтям дослідження. Спостереження, проведені спеціалістом кафедри щодо успішності й академічного руху студентів, є цінним внеском до розуміння проблематики, оскільки вони забезпечують посилюють науковий потенціал і забезпечують надійність результатів дослідження. Використання кількісних і

якісних даних щодо успішності, зібраних викладачами, підвищує об'єктивність та достовірність дослідження, а можливість залучити їхні експертні знання та досвід робить дослідження більш комплексним і переконливим.

Проведені емпіричні дослідження [2; 3; 4] дозволили розробити структуру й укласти зміст посібника "English for Resilience" [1] з урахуванням психологічного аспекту, а саме з настановою на вмотивованість і стійкість здобувачів освіти в кризових умовах.

Однією з характерних рис пропонованого навчального курсу є інноваційний підхід до структурування та організації матеріалу. А саме, посібник складається з трьох частин, кожна з яких, відповідно, присвячена синхронній роботі на заняттях, самостійній роботі в асинхронному форматі, а також творчому застосуванню отриманих студентами знань у вигляді індивідуальних і групових завдань і проектів.

Матеріал посібника викладено чітко та лаконічно, що дозволяє студентам легко його розуміти та опановувати. Посібник містить словникові дефініції та пояснення термінів, до яких підібрані відповідні словникові вправи й тести. Автори надали багато прикладів і вправ, які не лише актуальні, але й мають бути цікавими для студентів.

А саме, крім розвитку чотирьох комунікативних навичок — аудіювання, говоріння, читання, письма, — посібник спрямований на розвиток критичного мислення, культурної обізнаності, впевненості та психологічної стійкості. Кожна частина охоплює десять тем, які за змістовим і лексичним наповненням покликані розвивати у студентів самосвідомість, позитивне мислення, ефективне спілкування, встановлення цілей, вирішення проблем, стійкість в міжособистісних стосунках і на робочому місці, турботу про себе й оточення. У цьому контексті незаперечною перевагою посібника є використання автентичних навчальних та науково-популярних матеріалів, які знайомлять студентів з реальними ситуаціями, у яких можна розвинути навички стійкості.

Запропонована авторами структура занять передбачає привабливі інтерактивні види діяльності, як-от взаємне опитування, аналіз тематичних

відео, виступів TED, рольові ігри та усні й письмові завдання, на базі яких відбувається поступове нарощування словникового запасу, пов'язаного зі стійкістю та мотивацією. Включення різноманітних вправ, таких як рольові ігри, групові дискусії та рефлексивні письмові вправи, надає студентам можливість практикувати використання англійської мови в емоційно сприятливому навчальному середовищі.

Крім того, інтерактивні вправи та групові види роботи спрямовані на розвиток таких навичок, як емоційна регуляція, вирішення проблем і соціальна підтримка, які є важливими для успіху як у вивченні мови, так і в багатьох життєвих ситуаціях. Цікаві й захоплюючі види завдань і проекти спрямовані на розвиток і закріплення комунікативної компетенції студентів, а запропонований додатковий список друкованих та відео-матеріалів для подальшого опрацювання студентами має на меті розвиток ініціативності та реалізацію їхнього творчого потенціалу завдяки можливості вільно обирати серед пропонованих навчальних матеріалів або здійснювати власний пошук.

Загалом, “English for Resilience” — це чітко організований, актуальний і цікавий посібник, який надає можливість тим, хто вивчає англійську мову, одночасно з комунікативними розвивати навички стійкості й мотивувати їх до продовження навчання. Питання стійкості, представлені в посібнику, значною мірою базуються на західній культурі, яка може бути актуальною для студентів за умов контактів з представниками іншого культурного середовища.

Посібник також містить методичні ресурси для викладачів, зокрема зразок плану заняття, тематику проектів та завдання для поточного й підсумкового опитування, які допомагають забезпечити захоплюючу та інтерактивну навчальну діяльність, а також розвивають творчий потенціал студентів.

Завдяки актуальному тематичному наповненню та методичній збалансованості, ефективному поєднанню матеріалів і вправ, спрямованих на вивчення іноземної мови, з контентом, призначеним для розвитку життєвих навичок і стійкості, запропонований пілотний проект і розроблений у його рамках

посібник "English for Resilience" стане цінним ресурсом як для студентів, так і для викладачів. А саме, запропонований комплексний підхід до навчання англійської мови та розвитку життєвих навичок може бути перспективним з погляду майбутнього застосування проекту "Англійська мова для незламних" для студентів вищих навчальних закладів у таких аспектах:

1. Потреба у психологічній підтримці студентів. Результати емпіричного дослідження підтверджують необхідність психологічної підтримки студентів у кризових умовах, таких як дистанційне навчання та пов'язані з ним зміни в освітньому процесі. "Англійська мова для незламних" може бути ефективним інструментом для розвитку, відірності, стійкості й мотивації.

2. Роль комунікації. Проект акцентує увагу на розвитку комунікативних навичок студентів та покращенні рівня володіння англійською мовою. Це дозволить здобувачам освіти ефективно спілкуватися, висловлювати свої думки та емоції, що є важливим для покращення їхнього психологічного стану.

3. Гнучкість та адаптивність. Проект має потенціал бути адаптованим до різних умов навчання, включаючи очне, дистанційне і змішане навчання, за умов належного технічного забезпечення. А саме, за допомогою відповідного навчального матеріалу та онлайн-ресурсів, студенти зможуть активно залучатися до курсу та отримувати психологічну підтримку незалежно від фізичної локації.

4. Потенціал для розширення. Пілотний проект курсу може бути прикладом для впровадження та подальшого розвитку предметно орієнтованих методик і прийомів викладання іноземної мови в кризових умовах. На основі результатів дослідження можна вдосконалювати матеріали та додавати нові ресурси, щоб забезпечити максимальну підтримку студентам у непередбачуваних ситуаціях.

Висновки. Таким чином, дослідження впливу дистанційного навчання за умов пандемії і воєнного стану на успішність та психологічний стан студентів є науково обґрунтованим та об'єктивним, а тому важливим в контексті пошуку оптимальних практичних шляхів підтримки університетської спільноти.

Проведене емпіричне дослідження спиралося на конкретні дані, які були як кількісними, так і якісними, і мали на меті зібрати об'єктивну і достовірну інформацію для висування припущень та прийняття рішень щодо вдосконалення навчального процесу на підставі отриманих даних. А саме, отримана в ході студентського опитування та інтерв'ю з працівниками кафедри фактична інформація дозволила об'єктивувати аналіз і перевірити гіпотезу про негативний вплив кризової ситуації на студентську мотивацію.

У підсумку, отримані результати свідчать про потенціал і значущість проекту "Англійська мова для незламних" у контексті забезпечення психологічної підтримки студентів в неконтрольованих умовах кризи та адаптивних змін в освітньому процесі. Пропонований проект не лише покликаний розвивати іншомовні навички студентів, а й виступає інструментом психологічної підтримки.

Впровадження такого курсу може сприяти не лише розвитку англійських комунікативних навичок, але й покращенню психологічного стану студентів, збільшенню їхньої відірності, стійкості та адаптабельності до різних умов навчання. За рахунок додаткових ресурсів та подальшого розвитку проекту можливо забезпечити належну підтримку здобувачів освіти і зберегти сприятливу навчальну спільноту.

Як впливає зі сказаного, за умов дистанційних і змішаних форм навчання проект "Англійська мова для незламних" дозволить забезпечити студентів доступом до якісної освіти і розвивати індивідуальні навички та потенціал кожного учасника освітнього процесу.

Результати дослідження можуть слугувати корисним підґрунтям для розробки та впровадження заходів, спрямованих на покращення освітнього процесу і підтримку здобувачів освіти у кризових умовах. У кінцевому рахунку, поширення запропонованого підходу й результатів дослідження серед широкого освітянського загалу сприятиме продуктивному обміну науковими знаннями й ідеями та загальному прогресу освітньої галузі в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Fedoriv, Ya. R., Finogina, T. S., Pirozhenko, I. D. (2023) *English for Resilience* [електронне видання]. К.: НаУКМА. 106 с.
2. Fedoriv Ya. R., Finogina T. S., Pirozhenko I. D., Shuhai A. Yu. (2023). *The Rhetoric Of Resilience in Ukrainian Academia* // Science and innovation of modern world. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom, 2023. Pp. 272-281. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-18-20.05.23.pdf>
3. Fedoriv Ya. R., Pirozhenko I. D., Solomashenko N. V., Zhukorska L. P., Fedoriv M. L. (2023). *Strategies And Practices for Enhancing Learner Motivation In Times Of War: Ukraine Case Study* // Science and technology: problems, prospects and innovations. Proceedings of the 8th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2023. Pp. 207-216. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/SCIENCE-AND-TECHNOLOGY-PROBLEMS-PROSPECTS-AND-INNOVATIONS11-13.05.23.pdf>
4. Федорів М. Л. *Дистанційне навчання в умовах воєнного стану: виклики і можливості* // Science and innovation of modern world. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. Cognum Publishing House. London, United Kingdom, 2023. Pp. 369-378. URL: <https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2023/05/SCIENCE-AND-INNOVATION-OF-MODERN-WORLD-18-20.05.23.pdf>